

Podkowieńska Wyższa Szkoła Medyczna im. Z. i J. Łyko

Syllabus przedmiotowy 2016/2017 – 2018/2019 r.

Wydział	Fizjoterapii
Kierunek studiów	Fizjoterapia
Specjalność	-----
Forma studiów	Stacjonarne / Niestacjonarne
Stopień studiów	I
Profil kształcenia	Praktyczny
Rok studiów/ semestr	II/ III, IV

1. Przedmiot

Nazwa przedmiotu	TERAPIA MANUALNA Z ANATOMIĄ PALPACYJNĄ
Kategoria przedmiotu	fakultatywny
Liczba punktów ECTS	7
Język wykładowy	polski

2. Forma zajęć, liczba godzin w planie studiów

Wykład	Ćwiczenia	Konwersatorium	Lektorat	Seminarium	Praktyka
30	90	-	-	-	-

3. Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z założeniami medycyny manualnej oraz jej miejscem w procesie leczniczym.
C2	Poznanie metod badania manualnego, diagnostyki funkcjonalnej
C3	Poznanie techniki zabiegowych z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań do ich stosowania
C4	Umiejętność włączenia zabiegów terapii manualnej w całkowity proces leczenia chorego

4. Wymagania wstępne

1	Ogólna wiedza z anatomii
2	Ogólna wiedza z zakresu fizjologii
3	Ogólna wiedza z zakresu patofizjologii

5. Przedmiotowe efekty kształcenia

PW1	Zna historię i miejsce terapii manualnej w fizjoterapii i w całym systemie opieki zdrowotnej
PW2	Zna zakres oddziaływania terapeutycznego, wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej
PW3	Zna fizjologię i patofizjologię dysfunkcji somatycznych, zaburzeń funkcjonalnych tkanek, układów i narządów człowieka
PW4	Zna anatomię narządu ruchu, narządów wewnętrznych i tkanek ustroju człowieka na potrzeby terapii manualnej
PW5	Zna biomechanikę narządu ruchu na potrzeby terapii manualnej
PU1	Umie wyjaśnić biomechanikę i fizjologię organizmu człowieka na potrzeby terapii manualnej
PU2	Umie znaleźć manualnie struktury anatomiczne i dokonać ich diagnostyki palpacyjnej
PU3	Umie wyjaśnić mechanizmy działania poszczególnych zabiegów terapii manualnej na organizm człowieka
PU4	Umie przeprowadzić badanie oraz przedstawić diagnozę na potrzeby terapii manualnej
PU5	Umie określić wskazania i przeciwwskazania do poszczególnych rodzajów zabiegów terapii manualnej
PU6	Umie zlecić odpowiednie zabiegi terapii manualnej w zależności od etiologii, patogenezы i objawów klinicznych różnych jednostek chorobowych oraz dysfunkcji somatycznej
PU7	Umie przeprowadzić zabiegi terapii manualnej w różnych jednostkach chorobowych i dysfunkcjach somatycznych
PU8	Umie przeprowadzić zabiegi terapii manualnej w profilaktyce
PU9	Umie przeprowadzić ocenę skuteczności przeprowadzonych zabiegów terapii manualnej
PU10	Prowadzi dokumentację badania, zabiegów i zmian pozabiegowych na potrzeby terapii manualnej
PK1	Rozumie potrzebę kształcenia się przez całe życie i podnoszenia swoich kompetencji zawodowych
PK2	Potrafi określić zakres swoich kompetencji zawodowych
PK3	Posiada świadomość własnych ograniczeń w zakresie wiedzy i umiejętności
PK4	Potrafi pracować samodzielnie jak i w zespole
PK5	Rozumie odpowiedzialność wynikającą z wykonywania zabiegów terapii manualnej

6. Treści programowe

Lp	Rok II Semestr III Tematyka zajęć – Wykłady Wykładowca: dr n. med. Michał Dwornik	L.g.
Wyk.1.	Propedeutyka , deontologia i historia terapii manualnej. Omówienie programu nauczania, PSO, formy i warunki zaliczenia przedmiotu.	1
Wyk. 2,3,4,5,6,7,8,9, 10	Mechanizmy fizjologiczne działania zabiegów terapii manualnej na dysfunkcję somatyczną (nr M99.0 ICD – 10). Epidemiologia, etiologia, patogeneza, objawy dysfunkcji somatycznej. Mechanizmy fizjologiczne działania zabiegów terapii manualnej na narząd ruchu, tkankę łączną, układ nerwowy, układ krążenia, narządy wewnętrzne.	9
Wyk. 11,12,13 14,15	Anatomia palpacyjna tkanek i narządów poddawanych terapii manualnej. Mechanizmy fizjologiczne tkanek i narządów poddawanych terapii manualnej. Reakcje fizjologiczne tkanek i narządów na terapię manualną.	5

Lp	Rok II Semestr IV Tematyka zajęć – Wykłady Wykładowca: dr n. med. Michał Dwornik	L.g.
Wyk. 16,17,18 19, 20	Anatomia palpacyjna tkanek i narządów poddawanych terapii manualnej. Mechanizmy fizjologiczne tkanek i narządów poddawanych terapii manualnej. Reakcje fizjologiczne tkanek i narządów na terapię manualną.	5
Wyk. 21,22,23,24,25 26,27,28,29	Badanie podmiotowe i przedmiotowe w terapii manualnej. Rodzaje dysfunkcji somatycznych i ich diagnostyka. Przeciwwskazania względne i bezwzględne do wykonywania zabiegów terapii manualnej.	9
Wyk. 30	Zaliczenie	1

Lp	Rok II Semestr III Tematyka zajęć – Ćwiczenia Prowadzący ćwiczenia – dr n. med. Michał Dwornik	L.g.
Ćw. 1,2,3	Badanie i diagnostyka zmian funkcjonalnych narządu ruchu, narządów wewnętrznych i tkanek na potrzeby terapii manualnej	9
Ćw. 4,5,6,7,8,9,10	Zabiegi z użyciem technik terapii manualnej tkanek i narządów w ogólnym oddziaływaniu na organizm człowieka. (nr 93.61 ICD-9, Manipulative Treatment for General Mobilization). Zabiegi z użyciem technik terapii manualnej - mała szybkość/duża amplituda (nr 93.63. ICD-9, LVHA - Manipulative Treatment Using Low- Velocity,	21

	High-Amplitude Forces)	
Ćw. 11,12,13,14	Zabiegi z użyciem technik terapii manualnej - siła izotoniczna/izometryczna (nr 93.64. ICD-9, Manipulative Treatment Using Isotonic, Isometric Forces)	12
Ćw. 15	Zaliczenie	3

Lp	Rok II Semestr IV Tematyka zajęć – Ćwiczenia Prowadzący ćwiczenia – dr n. med. Michał Dwornik	L.g.
Ćw.1,2,3	Zabiegi z użyciem technik terapii manualnej - siła pośrednia (nr 93.65. ICD-9, Manipulative Treatment Using Indirect Forces)	9
Ćw. 4,5,6	Zabiegi z użyciem technik terapii manualnej - duża szybkość/mała amplituda (nr 93.62. ICD-9, HVLA - Manipulative Treatment Using High- Velocity, Low-Amplitude Forces)	9
Ćw. 7,8,9,10,11,12,13,14	Zastosowanie zabiegów terapii manualnej w chorobach: ortopedycznych, reumatycznych, neurologicznych, , pediatrycznych, kardiologicznych, pulmonologicznych, gastrologicznych, ginekologicznych, endokrynologicznych i geriatrycznych	24
Ćw. 15	Zaliczenie	3

7. Literatura

Lp.	Obowiązkowa
1.	Jorritsma W. „Anatomia na żywym człowieku, wstęp do terapii manualnej”, Urban&Partner, 2004.
2.	Kaltenborn F. „Kręgosłup badanie manualne i mobilizacja” Wydawnictwo Rolewski, 1998.
3.	T. Liem, T.K. Dobler. „Techniki osteopatyczne”. Tom 1,2,3 Elsevier Urban&Partner 2011
4.	Kaltenborn F. „Manualne mobilizacje stawów kończyn” Wydawnictwo Rolewski, 1998.
5.	Rakowski A “Kręgosłup w stresie” Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 1997.

6.	Frisch H., Roex J. „Terapia manualna – poradnik wykonywania ćwiczeń“ PZWL, 1999.
7.	Hartman L. „Podręcznik technik osteopatycznych w leczeniu manualnym kręgosłupa i stawów obwodowych” ZL Natura, 1997.
8.	Lewit K. „Terapia manualna w rehabilitacji chorób narządu ruchu” ZL Natura, 2001.
Uzupełniająca	
1.	Parson J. „Osteopathy – Models for diagnosis, treatment and practice” Churchill Livingstone, 2005.
2.	Maigne R. „Diagnosis and treatment of pain of vertebral origin” Williams & Wilkins, 1996.
3.	Cyriax J. „Cyriax's illustrated manual of orthopedic medicine”. Butterworth
4.	Butler D. „Mobilisation of the nervous system” Churchill Livingstone, 1991.
5.	Dvorak J., Dvorak V. „Manual Medicine Therapy” Thieme Medical Publishers, Inc., 1988.
6.	Dvorak J., Dvorak V. „Manual Medicine Diagnostics” Thieme Medical Publishers, Inc., 1990.
7.	Barker M. „Techniki manipulacyjne kręgosłupa. Studium z zakresu medycyny ogólnej”; Springer – Verlag, 1995.
Czasopisma naukowe	
1.	„Medycyna Manualna”
2.	„Fizjoterapia Polska”
3.	„Postępy Rehabilitacji”
4.	„Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja”
5.	„Medycyna Sportowa”

8. Metody dydaktyczne

Metoda dydaktyczna	Symbol realizowanego tematu
Wykład informacyjny	Wyk. 1 – 20
Wykład problemowy	Wyk. 21- 30
Dyskusja	Sem. III Ćw. - 3 ,10,15, / Sem. IV – Ćw. 3,6, 7-15
Prezentacje	Wyk. 1-30
Referaty	Sem. III Ćw. - 3 ,10,15, / Sem. IV – Ćw. 3,6, 7-15
Film	Wyk. 11-15

9. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Liczba godzin
------------------	---------------

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	135
Liczba godzin w planie studiów	120
Konsultacje	9
Egzamin	6
Samodzielna praca studenta	30
Przygotowanie do zajęć, w tym studiowanie literatury	15
Przygotowanie referatu, projektu, prezentacji i innych	5
Przygotowanie się do egzaminu, zaliczenia, sprawdzianu	10
Inne	0
Całkowity nakład pracy studenta w godzinach	165
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu	7

10. Warunki dopuszczenia do egzaminu z przedmiotu

1.	Uczestnictwo w 100% zajęć określonych planem studiów lub odrobienie nieobecności
2.	Zadanie cząstkowych zaliczeń

11. Metody weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia

Metoda weryfikacji efektów kształcenia	Symbol efektu przedmiotowego
Zaliczenie pisemne - test jednokrotnego wyboru 60 pytań	PW1, PW2, PW3, PW4, PW5
Zaliczenie praktyczne - pokaz wykonania badania, ustalenie diagnozy czynnościowej, pokaz wykonania zabiegu terapii manualnej dostosowanego do diagnozy z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań	PU1-10
Egzamin – II stopniowy I stopień – test 60 pytań jednokrotnego wyboru II stopień - Zaliczenie praktyczne - pokaz wykonania badania, ustalenie diagnozy czynnościowej, pokaz wykonania zabiegu terapii manualnej dostosowanego do diagnozy z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań	PW1, PW2, PW3, PW4, PW5 PU1-10
Ocena pracy na ćwiczeniach, pracy w godzinach niekontaktowych i przygotowania na zajęcia	PK1-5

12. Kryteria oceny

Ocena Zaliczenie/Egzamin	Pełne wypełnienie kryteriów zaliczeniowych (referaty, sprawozdanie, prezentacja multimedialna, pokaz). Pełna 100% obecność na zajęciach lub odrobione, usprawiedliwione nieobecności podczas toku nauczania z przedmiotu Terapia Manualna - według zaleceń prowadzącego.
-----------------------------	---

Na ocenę 2,0	<p>Niedostateczne opanowanie efektów kształcenia (poniżej 60%):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak aktywności na zajęciach (ćw., sem., wykł.) • Nieznajomość terminów, pojęć, definicji, zasad itd. • Nieumiejętność wyciągania wniosków. • Brak umiejętności wykonywania czynności związanych z metodą/techniką terapii manualnej. • Częsta nieobecność na wykładach/seminariach. • Brak odrobionych zajęć terapii manualnej.
Na ocenę 3,0	<p>Spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia 60-68%</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sporadyczna aktywność na zajęciach • Dostateczna umiejętność posługiwania się terminologia terapii manualnej. • Dostateczne umiejętności wykonywania czynności związanych z metodą/techniką terapii manualnej. • Rzadkie wnioskowanie
Na ocenę 3,5	<p>Spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia 69-76%</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rzadka aktywność na zajęciach terapii manualnej. • Niepełna umiejętność posługiwania się terminologią terapii manualnej. • Dość dobre umiejętności • Dość częste wnioskowanie.
Na ocenę 4,0	<p>Spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia 77-84%</p> <ul style="list-style-type: none"> • Częsta aktywność na zajęciach terapii manualnej. • Poprawna umiejętność posługiwania się terminologią terapii manualnej. • Umiejętność wykonywania zabiegów terapii manualnej. • Częste wnioskowanie.
Na ocenę 4,5	<p>Spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia 85-92%</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bardzo częsta aktywność na zajęciach terapii manualnej. • Prawidłowa umiejętność posługiwania się terminologią terapii manualnej. • Samodzielna umiejętność wykonywania czynności terapii manualnej. • Bardzo częste wnioskowanie.
Na ocenę 5,0	<p>Spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia 93-100%</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stała aktywność i przejawianie inicjatywy na ćwiczeniach/seminariach. • Pełna umiejętność posługiwania się terminologią terapii

	<p>manualnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pełna, samodzielna umiejętność wykonywania czynności związanych z metodą/techniką zabiegową terapii manualnej. • Samodzielne wnioskowanie podczas wykładów/ćwiczeń. • Systematyczna obecność na wykładach (możliwość opuszczenia 1 wykładu)
--	---

12. Macierz realizacji przedmiotu

Treści kształcenia zgodnie z symbolami	Przedmiotowe efekty kształcenia	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia	Nasylenie realizacji efektu kierunkowego
Wyk. 1.	PW1	FZ1P_W04 FZ1P_W05	+
Wyk. 2 – Wyk. 6 Wyk. 15	PW2	FZ1P_W05	+
Wyk. 7 – Wyk. 10	PW3	FZ1P_W01 FZ1P_W10 FZ1P_W11	+
Wyk. 11 – Wyk. 20 Wyk. 15	PW4	FZ1P_W01 FZ1P_W10 FZ1P_W11	+
Wyk. 20 – Wyk. 25 Wyk. 30	PW5	FZ1P_W01 FZ1P_W10 FZ1P_W11	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PU1	FZ1P_W08 FZ1P_W10 FZ1P_U10	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PU2	FZ1P_W06 FZ1P_U12	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PU3	FZ1P_W03 FZ1P_U10	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PU4	FZ1P_W09	+

		FZ1P_W10 FZ1P_W11 FZ1P_U12 FZ1P_U19	
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PU5	FZ1P_W23 FZ1P_U10 FZ1P_U19	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PU6	FZ1P_W04 FZ1P_U12 FZ1P_W05	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PU7	FZ1P_W04 FZ1P_W05 FZ1P_U12	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PU8	FZ1P_W04 FZ1P_W05 FZ1P_U12	+++
Ćw1,2,3	PU9	FZ1P_W03 FZ1P_U12	+
Ćw1,2,3	PU10	FZ1P_W04 FZ1P_U23	+

Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PK1	FZ1P_K01 FZ1P_K02 FZ1P_K03 FZ1P_K04	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PK2	FZ1P_K01 FZ1P_K02 FZ1P_K03 FZ1P_K04	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PK3	FZ1P_K01 FZ1P_K02 FZ1P_K03 FZ1P_K04	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PK4	FZ1P_K01 FZ1P_K02 FZ1P_K03 FZ1P_K04	+
Ćw. 4 – 15 (sem. III) Ćw. 1-15 (Sem. IV)	PK5	FZ1P_K01 FZ1P_K02 FZ1P_K03 FZ1P_K04	+

13. Prowadzący przedmiot

Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr n. med. Michał Dwornik
Osoba prowadząca wykład	dr n. med. Michał Dwornik
Osoba prowadząca ćwiczenia	dr n. med. Michał Dwornik

Podpisy prowadzących i osoby odpowiedzialnej za przedmiot:

1. ....